

СЕКЦІЯ:
МУЗИЧНЕ МИСТЕЦТВО:
ІСТОРИКО-ТЕОРЕТИЧНІ ТА ВИКОНАВСЬКІ АСПЕКТИ

Т. Большакова

**МЕТОД ПРОЄКТІВ У ПІДГОТОВЦІ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ
ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ «МУЗИЧНЕ МИСТЕЦТВО»**

T Bolshakova

**PROJECT METHOD IN THE TRAINING OF HIGHER EDUCATION STUDENTS
IN “MUSICAL ART” SPECIALTY**

Одним із провідних завдань ЗВО є забезпечення конкурентоспроможності випускників на ринку праці через набуття ними високого рівня загальних та спеціальних (професійних) компетентностей. Задля успішнішої реалізації цього завдання в освітньому процесі постійно впроваджуються нові, дієві принципи, зокрема орієнтація на пошукову активність, самостійність, ініціативність здобувачів у набутті знань, умінь, навичок та розвитку професійних компетенцій.

Серед методів, до яких все частіше звертаються з метою оптимізації освітнього процесу, є метод проєктів. Хоча метод проєктів не є принципово новим для світової педагогічної науки та практики, питання його використання в сучасних умовах є достатньо актуальним, оскільки він є дидактичним засобом не тільки активізації освітньої активності здобувачів освіти, але й сприяє розвитку їх пізнавальних функцій (інтелектуальних здібностей, креативності) та особистісних якостей. Завдяки проєктній діяльності, особи, що здобувають освіту, отримують можливість розвитку внутрішньої мотивації навчання та професійного саморозвитку, розвивають здатність до планування й прогнозування своєї пошукової діяльності, навчаються знаходити, накопичувати та ефективно використовувати інформацію, аналізувати факти, ухвалювати рішення, аргументовано викладати своє бачення, встановлювати контакти та налагоджувати соціальні зв'язки, презентувати себе та результати своєї діяльності перед різними типами аудиторії.

Відповідно до найбільш поширеного визначення, метод проєктів сьогодні — це дидактична технологія, основою якої є самостійна дослідницька, пізнавальна та продуктивна діяльність тих, хто навчається; спосіб досягнення дидактичної мети шляхом послідовного детального розв'язання проблеми, результатом якого є створення певною мірою оформленого конкретного реального продукту.

Необхідність упровадження методу проєктів в освітньому процесі ЗВО зумовлюється його ефективністю щодо розвитку широкого кола загальних компетенцій: соціальних, комунікативних, полікультурних, інформаційних, життєтворчих (Баханов К., Єрмаков І., Ніщета В. та ін.). За змістом реалізація цієї технології передбачає залучення здобувачів освіти до реалізації певного проєкту — здійснення послідовності дій, спрямованих на створення структурованої сукупності документів, текстів (наукових, науково-публіцистичних, художніх тощо), матеріальних та нематеріальних предметів, різного роду теоретичних продуктів (нової інформації), певних значущих позитивних соціальних явищ.

Проекти, що мають використовуватися в освітньому процесі за спеціальністю «Музичне мистецтво» в широкому вигляді можна класифікувати на дослідницькі, виконавські та соціальні проекти з музичного мистецтва.

Дослідницькі проекти (монодисциплінарні, міждисциплінарні та позадисциплінарні) реалізуються через виконання, проведення та презентацію результатів наукових досліджень на засіданнях наукових гуртків, шкіл, виступів на наукових конференціях.

Виконавські проекти (виступи із сольною виконавською програмою) реалізуються через участь здобувачів в академічних концертах, творчих звітах кафедр, звітних концертах факультету й ЗВО, мистецьких конкурсах та фестивалях.

Соціальні проекти (структуровані сукупності дій з використанням засобів музичного мистецтва, спрямовані на досягнення певної соціально значущої цілі (результату) можуть мати таке спрямування:

- освітні проекти з музичного мистецтва, спрямовані на розвиток музичної обізнаності осіб різного віку, які не мають (і не прагнуть отримати) професійної музичної освіти;
- освітні проекти з музичного мистецтва для здобувачів передвищої музичної освіти;
- розвивальні проекти, спрямовані на формування (розвиток) соціально значущих особистісних якостей (патріотизму, національної самосвідомості, почуття гідності, творчих здібностей, духовності...) осіб різного віку засобами музичного мистецтва;
- власне соціальні проекти, спрямовані на вирішення певної соціально значущої проблеми (здоровий спосіб життя, толерантність, протидія домашньому насильству, турбота про довкілля...) з використанням засобів музичного мистецтва.

Упровадження методу проектів в освітній процес за спеціальністю «Музичне мистецтво» на бакалаврському та магістерському рівнях вищої освіти сприяє ефективнішому формуванню загальних компетентностей та професійних. Зокрема, розвитку набувають загальні здатності: використовувати інформаційні та комунікаційні технології, застосовувати знання у практичних ситуаціях; генерувати нові ідеї (креативність); ефективно взаємодіяти; вибудовувати й реалізовувати стратегію і тактику свого інтелектуального, культурного, професійного саморозвитку та самовдосконалення; розвивати науково-дослідну майстерність у галузі музикознавства, обґрунтовувати власні творчі й педагогічні рішення; креативно мислити; розв'язувати та науково осмислювати проблеми та завдання, які стоять перед фахівцями з музичного мистецтва в умовах сучасних мистецьких реалій; виконувати професійну діяльність відповідно до стандартів якості, а також володіти засобами їх впровадження.

Спеціальні (професійні) компетентності, на розвиток яких передусім спрямоване застосування методу проектів, — це здатності: створювати та реалізовувати власні художні концепції; розробляти й реалізовувати творчі проекти з інтерпретації музичних творів; збирати та аналізувати, синтезувати інформацію та застосовувати її для теоретичної, виконавської, педагогічної інтерпретації; викладати спеціальні дисципліни в закладах передвищої фахової та вищої освіти; взаємодіяти з аудиторією для донесення музичного матеріалу, вільно та впевнено репрезентувати свої ідеї (художню інтерпретацію) під час публічного

виступу; виконувати музичний твір на найвищому рівні концертно-виконавської репрезентації; використовувати практичні знання, уміння та навички в музично-професійному дискурсі (виконавському, педагогічному, науково-дослідному).

О. Уманець

КОНТЕМПОРАНЕ МИСТЕЦТВО НА ЗЛАМІ СВИТОГЛЯДНИХ ПАРАДИГМ

O. Umanets

CONTEMPORARY ART AT THE BREAKING POINT OF WORLDVIEW PARADIGMS

Сучасні реалії буття людства, що спричиняють тотальний перегляд значущості аксіологічних настанов, трансформацію парадигмальних світоглядних конструктів, детермінують переосмислення місії мистецтва та художньої позиції митця, сутнісні зміни у статусі мистецтва як форми суспільної свідомості, переформатування його функціонального кола та злами в системі засобів виразності та системі художньої комунікації.

Суб'єктивізація художнього опанування світу, з одного боку, та перетворення творчості в діяльність у сфері численних артпрактик, позначених пріоритетністю ринкових спонук та орієнтацією на задоволення мінливих споживацьких запитів, а також делегування креативної творчої інтенції цифровим технологіям актуалізують питання щодо сутності контемпорарного мистецтва та збільшення амплітуди між власне художньою та комерційною діяльністю. З іншого боку, нові мейнстрими осмислення світу на рівні художньої рефлексії формуються і під дією потужних тенденцій актуалізації культурної пам'яті, осмислення культурного досвіду людства як принципово цілісного, відродження національних, ментальних, релігійних основ культур. Як результат, контемпорарне мистецтво (термін А. Зіненко) постає як первинно децентроване явище, позбавлене ієрархізації концептуальних конструктів та позначене стиранням кордонів між академічною традицією, цариною масової культури та фольклором, диференціацією маргінесу й визначальної стильової, тематичної, образної, мовно-виразової серцевини.

На перетині таких різноспрямованих тяжінь сучасний митець постає перед потенційною нескінченністю можливих модусів художньої рефлексії та перед розв'язанням численних проблем, пов'язаних не тільки зі складним та неоднозначним процесом самоідентифікації у сучасному художньому просторі, винайденням власної позиції та власних сенсів, що стають фундаментальними меседжами його творчості. Проблеми, що їх нині вирішує митець, формуючи унікальний у кожному відбитті творчої інтенції світ, пов'язані і з деструкцією традиційних алгоритмів художньої комунікації.

Їх деактуалізація детермінована зміною функцій складників раніше усталеної тріади «композитор — виконавець — аудиторія». Делегування функції композитора виконавцеві, що позначає як притаманну постмодерністському дискурсу тенденцію декларування «смерті автора», так і максимальне піднесення місії виконавця як ключової фігури в безпосередньому здійсненні «тексту» твору», відбивається в його первинно одиничному «озвученні» у варіативній на рівні виконавських засобів інтерпретації. Складність її фіксування — наслідок не тільки унікальності акту творчого самоздійснення, принципова неповторність якого слугує вічним «нервом» виконавського мистецтва. Складність фіксації акту виконання — наслідок і суттєвих зрушень «усередині» тексту. Відносність його новітніх графем